

forbundt ved Clementernes Voldsomhed og uberegnelige Virksomhed. Men naar der for et Aaen, som er ydet af Staten, er blevet reist Arbeider, som endnu bestaae, og ved Hjælp af hvilke der antages endnu at kunne udrettes Noget for Communen, saa troer jeg ogsaa, at det vil være rigtigt, ja at det, naar man ordner det lempeligt, maaskee endogsaa vil være i Communens egen Interesse, at det bliver betegnet for den, at disse Arbeider har den endnu, og at dem bør den erhverve og erstatte. Jeg betvivler vel ikke, at Sæby Commune ogsaa uden det vil være virksom; der er ingen Anledning til at antage, at den nu vil lægge Hænderne i Skjød; den har sandelig hidtil vist Virksomhed nok, maaskee endog for megen; den har kæmpet for Rivet, og jeg troer ogsaa, at der er fuld Føie til at antage, at den fremdeles vil gjøre det. Men det er dog paa den anden Side ganske vist, at, som det gaaer med Individet, saaledes gaaer det med Communer og andre slike Indretninger; naar de have en Eiendom, hvorpaa de have anvendt Noget, og hvori de have sat Penge, men ved hvilken de see, at der endnu mangler Noget, saa ligger der ganske vist heri en yderligere Opfordring for dem til at sige: „Vi have allerede anvendt alt dette, lad os da nu give Resten for at redde det Hele,“ imedens det omvendt kan svække deres Interesse, naar de faae noget Saadant skjænket og givet. Jeg forudsætter, som sagt, ikke, at dette vil blive Tilfældet her, men jeg siger, at dette dog er et Moment, som bør komme med i Betragtning. — Dernæst maae vi jo ogsaa have for Øie, hvad Sæby Commune nu vil gjøre, hvortil der jo allerede foreligger Forslag, og som Regjeringen har erklæret, eller som det i alt Fald fremgaaer af de Oplysninger, som ere givne i det andet Thing, at Staten vil støtte ved at yde sine tekniske Kundskaber og sin Control. Naar der ved Hjælp af de saaledes paatænkte Arbeider, som skulle udføres for de Mibler, som Communen selv kan forskaffe, og som baseres paa de for allerede ydede Aaen udførte Arbeider, opstaaer en større Udvikling af Fisserierne ved Sæby, saa vil den Restgjæld, der efter Udvalgets Forslag vil blive tilbage, og som det efter min Formening baade

er ret og billigt, at Communen afholder, ogsaa kunne bæres uden noget som helst Tryk. Jeg har seet i en af de Correspondancer eller Andragender, som ere fremkomne i denne Sag — jeg troer, at det var indgivet af Fisserne for nogle Aar siden —, at Fisserierne ved Sæby indbragte 20,000 Rb. om Aaret, og at, naar Havnen kunde indrettes saaledes, at Fisserne kunde seile ind og ud med deres Fisserbaade, naar det behøvedes, kunde gaae ud at bjerge deres Fisseredskaber, naar de vilde, og trække sig tilbage igjen, naar Uveir reiste sig, da vilde den store Fisserigdom, som netop findes der, bane Veien for en betydelig Forøgelse af Indtægtskilderne. Men saa vilde de Afdrag, som til den Tid maatte være at yde af den foreslaaede Restgjæld, visnok heller ikke blive trykkende for dem. Naar Communen ifølge de tidligere anstillede Undersøgelser vilde have været istand til, dersom Havneforetagendet var lykkedes, at afbetale den i 1861 stiftede Gjæld af 30,000 Rb. foruden de 20,000 Rb., som ere ældre Gjæld, saa er der saameget mindre Grund til at tvivle om, at en Afbetaling af en Gjæld paa 10,000 Rb. gennem nogle Aar ikke i sin Tid vil kunne trykke Communen. Jeg troer derfor, at det, saaledes som Udvalget har opfattet og fremsat forholdet, er rigtigt og ret, at Communen erhverver, hvad der staaer tilbage som brugbart af det tidligere Arbeide, og som er frembragt ved de Aaen, den har faaet, men saa forresten faaer selvstændig Estergivelse, naar Restgjælden derhos stilles paa en saa lempelig Maade, at den ikke kan forhindre dens Bestræbelser for at udvikle en Virksomhed, der kan være den til Gavn. Der er vel fremkommet et Endringsforslag om at estergive hele Gjælden, som er forsynet med Navne, som jeg ellers i mange Henseender høier mig for, men jeg har dog ikke kunnet fravige min nu udviklede Anskuelse, som Udvalget ligeledes fastholder som sin, og jeg skal saaledes tillade mig at anbefale Udvalgets Endringsforslag til det høie Things Vedtagelse.

Rejsen: Naar jeg efter Opfordring af nogle af Forslagsstillerne til det Endringsforslag, som jeg har været med at fremsætte, tillader mig at tage Ordet idag, da beklager jeg,